

Pia Toftdals tale ved uddelingen af Finn Nørgaard-prisen

Taler

Pia Toftdal
sekretariatschef, Finn Nørgaard
Foreningen

Dato

14. februar 2025

Sted

Landstingssalen, Christiansborg

Omstændigheder

Mindetale på vegne af Finn Nørgaard Foreningen.

1 I dag vil vi hylde Finn Nørgaard og Dan Uzan, de to helte fra terrorangrebet i
København 2015, der tog slagene for os alle. De betalte den største og ultimative
pris. Vi værner om deres minde og vi står sammen i en fælles forpligtelse: at
holde fast i håbet, insistere på dialogen og forsvare det frie ord.

5

For Finn var der ingen tvivl om værdien af dette. Finn arbejdede aktivt med
udsatte minoritetsunge med en stærk religiøs kulturbaggrund. Han var
bekymret for integrationen. Var vi mon klar til at håndtere denne udfordring i
vores tillidsbårne sekulære samfund?

10

Finn havde en humanistisk indstilling til livet med særlig interesse i kultur og
kunstneres vilkår. Han så, rummede og interesserede sig for alle de menneskelige
sårbarheder. Finn havde et stærkt moralsk kompas og handlekraft – Da han så
uretten, handlede han for at stoppe den.

15

Lad os se tilbage på hvad der skete i dag for 10 år siden.

14. februar 2015 kl ca nu var en gruppe engagerede borgere, inklusive Finn
Nørgaard på vej til et debatarrangement på Østerbro uvidende om, at deres liv
20 om lidt skulle traumatiseres, tages væk, splittes ad og ændres markant. De var
uvidende, men ikke nødvendigvis u-anende. For denne gruppe mennesker – de
var i alt ca 35 – vidste de fleste, at deres deltagelse var modig og ikke særlig velset.
De var på vej til Kulturhuset Krudttønden med en anelse om, at de måske var et
terrormål. Kun få uger forinden havde islamister jo ramt satiremagasinet Charlie
25 Hebdo i Paris med et meget dødeligt terrorangreb. Debatarrangementet
handlede netop om satire og blasfemi set i lyset af ytringsfrihed.

På talerlisten var den senere afdøde svenske kunstner, Lars Vilks, der i 2007 publicerede profeten Mohammed som en hund, og som derefter var begyndt at modtage hyppige dødstrusler. Men deltagerne mødte alligevel frem, fordi det var vigtigt. Arrangørerne ville støtte op om friheden til at kunne lave sjov og spas med magthavere, politiske, såvel som religiøse – uden at dette skulle straffes med vold. På talerlisten var også den polske kunstkurator, Agnieszka Kolek og den daværende franske ambassadør i Danmark, Francois Zimeray, som begge er med os i dag. I foyeren på Krudttønden opholdt sig otte personer, hovedsagligt politi- og sikkerhedsfolk, som passede på deltagerne. Uden for kom u-anende forbipasserende forbi.

Vi ved, hvad der skete. Terroristen startede sit skyderi kl 15.33. Han skød enkeltvis 25 skud. Flere sikkerhedsfolk blev ramt af kugler og glasskår og gerningsmandens ild blev besvaret, uden held. Kære Finn omkom i kampen mod den yngre, kamptrænede og bevæbnede terrorist. Finn tilbød sit liv, i en uselvsk handling i et forsøg på, om han kunne stoppe ulykken.

14. februar 2015 i samme stund var vi, Finns venner uvidende om, at vores liv få minutter senere også skulle blive radikalt ændret. Jeg og mine venner mistede vores nære ven. Samtidigt mistede Finns kæreste sin elskede partner, finns søstre deres kære bror. Vores og vennernes børn mistede deres voksenalder, legekammerat, ham der kunne relatere til dem og rumme deres børneverdener. Det var ham der altid var der, når vi havde brug for hjælp til hvad som helst. Den sociale lim i vores liv, som også kendte vores forældre. Den person, der udfordrede, når diskussionen blev for slap og idéforladt.

Sammen med ham kunne vi udvikle nye initiativer og idéer om livstransformerende tiltag og praksisser – mens vi legede og arbejdede med ideer om, hvordan verden kunne være og blive. Ikke kun for os selv, men for alle. Det var Finn, der blev fyr og flamme, når vi fik en vidtløftig ide om, at nu skulle vi ud og se og forstå andre liv i andre dele af verden og vi endte med sammen at bygge en restaurant på en ø i Honduras. Sammen med Finn var vores skæve ideer, fester og samfundsengagement altid tilstedeværende. Vi kunne skraldgrine af stort og småt og vi deltog i hinandens liv, når det gik op og alt tegnede lyst, men også, når det gik den modsatte vej.

Men Finn Nørgaards redningsforsøg på Krudttønden for ti år siden blev den sidste gerning han gjorde på denne jord. Han kom aldrig hjem igen til sin kæreste. Han kom ikke til flere nytårsaftener sammen med os. Vi skulle ikke på flere rejser sammen, ikke til flere koncerter. Det var slut.

Scenerne og gruen fra Krudttønden har flere af de overlevende stadig svært ved at beskrive og genbesøge den dag i dag. Nogle af dem, der er mest ramt, har fået PTSD. De bliver ekstra tænksumme og indadvendte, og mange isolerer sig på en dag som i dag. Alligevel sidder flere af jer med her i dag, og tusind tak for det. Da vi, Finns venner, mistede Finn til terror, var vi ikke i tvivl om, hvad vi skulle gøre.

Med værdierne dialog, kærlighed og dannelse lod vi os inspirere af den Finn, vi kendte. Vi værnede om mindet ved at hylde håbet og det medmenneskelige. Dette var redskabet og vejen, vi valgte at gå for at ære vores ven – med et minde, der hylder rettigheder, ordentlighed og menneskelighed. Vi står fast på principper om aldrig at skubbe sårbare mennesker ud i det umenneskelige – og slet ikke dem, der er mest ramt. Og er bevidste om, at initiativer og handlinger kun giver mening, når de er fælles og til alles bedste.

USA's tidligere præsident Roosevelt udtrykte i sin state of the union-tale i 1941 at vores frihedsrettigheder står på fire søjler: ytringsfrihed, religionsfrihed, frihed fra nød og frihed fra frygt. Heri er en direkte forbindelse til demokratiets reelle grundværdier. Men også til Finn Nørgaards humane sind, hans pædagogiske tilgang og måde at tale med børn og unge på. Han minder os om at menneskerettigheder er i balance med hinanden og det er deri kunsten ligger, når vi hylder demokratiet og det er deri vi finder håbet og modet til at kæmpe videre.

Frihed står i modsætning til det totalitære. Glemmer vi at værne om frihedens grund søjler, knuses de under pres. Der er kun én vej vi kan bekæmpe det totalitære på. Det er ved at fortsætte med at insistere på rettigheder, pligter, lov og frihed. Selv når terror rammer, og frygten, vreden og smerten truer med at

105 opluge os, må vi stå fast. Når mennesker med dræbende intentioner forsøger at kvæle den åbne samtale, begrænse kunsten og undergrave friheden til at være dem, vi er, må vi ikke give efter.

Vi må ikke tie. Vi må ikke slukke for samtalen. Tværtimod. Vi skal insistere på at mødes, på at tale – og på at lytte.

For ord er det vigtigste våben mod volden. Kunsten og det frie ord giver os mulighed for at forstå hinanden. De åbner døre, bygger broer, gør os klogere. De minder os om, at mennesket ikke blot er en biologisk eksistens, men en væren fyldt med tanker, drømme og ideer.

At dræbe et menneske er en ubegribelig tragedie. At forsøge at dræbe friheden til at udtrykke sig er en forbrydelse mod det, vi står for. Derfor vil vi i dag hylde kunsten, og aldrig acceptere terrorens forsøg på at kvæle den.

120

Men hvad betyder det at tage kampen op mod terror? Det betyder, at vi må insistere på vores demokratiske værdier. At vi afviser at møde had med mere had. At vi aldrig må lade frygten splitte os. I en tid, hvor verden synes at blive mere polariseret, er det vores svar at insistere på dialog. At sætte os i andres sted. At tro på, at vi, trods vores forskelligheder, kan leve sammen, tale sammen og finde nye veje fremad sammen.

Og på samme måde som vi tager os af dem der er sårbare, må vi aldrig glemme heltene iblandt os. Mennesker, der i et afgørende øjeblik vælger at handle, der sætter sig selv i fare for at beskytte andre. Finn Nørgaard og Dan Uzan var sådanne helte. De ofrede deres liv for at forhindre, at endnu flere blev ramt af terroren. Finn Nørgaard og Dan Uzan viser os, at mod ikke er fraværet af frygt, men evnen til at handle på trods af den. Vi skal huske at hylde dem, der har betalt den højeste pris for vores frihed. De modige mennesker, der stod imellem os og volden. De, der mistede livet, fordi de valgte at handle, fordi de troede på en verden, hvor vi beskytter hinanden. Vi mindes dem ved at insistere på dialogen, hvor den trues. Ved at fejre kunsten, hvor den angribes. Ved at sige klart og tydeligt: Vi accepterer ikke terror og vold.

140 Det der skete i dag for 10 år siden må ikke gentage sig – og mest af alt – i dag – Finn Nørgaard og Dan Uzans ofre til fællesskabet skal hædres, æres og huskes. Altid.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

145

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Mindetale

150

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/pia-toftdals-tale-ved-uddelingen-af-finn-norgaard-prisen-2025>

155

160

165

170

175

180